

Verslag Onderwijs, Jeugd en Cultuur Raad van 13-14 november 2006

Richtlijn 'TV zonder grenzen'

De Raad heeft een informeel akkoord op hoofdlijnen bereikt (*general approach*). Het voorstel komt voor een belangrijk deel tegemoet aan de Nederlandse wens om de reikwijdte slechts beperkt uit te breiden. Onder audiovisuele mediadiensten begrijpt de Raad lineaire mediadiensten (traditionele televisie maar bijvoorbeeld ook televisie via internet) en non-lineaire mediadiensten ofwel mediadiensten op aanvraag. Voor deze laatste groep geldt slechts een set aan minimumregels (bijvoorbeeld een verbod op haatzaaien). Voorwaarde voor al deze diensten is dat ze een economisch en massamediaal karakter hebben. Ook positief zijn de beperkte liberalisering van het reclameregime (onderbreking van films van eens per 45 min, naar eens per 30 minuten) en voldoende beleidsruimte om recht op korte nieuwsberichten naar eigen keuze in te vullen.

Ten aanzien van 'jurisdictie' is de Nederlandse wens om de 'ontvangende lidstaat' meer zeggenschap te geven over buitenlandse omroepen die zich richten op het publiek in een andere lidstaat beperkt gebleven tot het opnemen van een procedure waarin deze omroepen zich onder bepaalde voorwaarden moeten committeren aan de extra mediaregels die die lidstaat heeft aangenomen in aanvulling op de richtlijn. Het mag dan alleen gaan om regels van sociale en culturele aard (bijvoorbeeld de verplichting om programma's te ondertitelen, de verplichting om een bepaald percentage in eigen taal uit te zenden) en niet om strengere (reclame-)regels. Zwakte van deze procedure is dat er geen reële sanctie is opgenomen voor niet-naleving. Het betreffende artikel bevat wel een dwingende bepaling maar is alleen van toepassing als kan worden aangetoond dat een omroep alleen is gevestigd in een bepaalde lidstaat om regelgeving van een andere lidstaat te omzeilen. Aangezien dat in de praktijk moeilijk zal zijn aan te tonen, moet gevreesd worden dat dit deel van de bepaling van beperkte betekenis zal zijn.

De richtlijn komt tot stand met medebeslissing van het Europees Parlement (EP), dat naar het zich laat aanzien op onderdelen zal afwijken van het oordeel van de Raad. Het betreft dan met name: duur van reclame, onderbreking van programma's door reclame en bepaling inzake productplaatsing. De Raad zal onder Duits voorzitterschap mede op basis van het rapport van het EP een politiek akkoord in eerste lezing proberen te bereiken. Daarna is het EP voor de tweede lezing weer aan zet.

Raadsconclusies digitalisering

Er is algehele tevredenheid over de aanbeveling en het voorliggende conceptbesluit. De Raadsconclusies worden ongewijzigd aangenomen.

Europese Culturele Hoofdsteden

De Raad bekrachtigt de kandidatuur van de steden Essen, Pecs en Istanbul in het jaar 2010. Cyprus, dat zich van stemming onthoudt, verklaart het belangrijk te vinden dat bij de implementatie van het project culture hoofdstad (Istanbul), alle EU-burgers gelijke rechten moeten hebben, bijvoorbeeld ten aanzien van deelname aan activiteiten of manifestaties. De Raad benoemt tevens de voorgedragen juryleden.

Culturele industrie

Commissaris voor cultuur Figel' kondigt een commissiemededeling "Cultuur en Europa" aan voor het voorjaar van 2007. Het onderwerp culturele industrie zal daarin aan prominent aan bod komen. De commissie zegt dat de studie over creatieve industrie een belangrijke steun in de rug is voor de bestaande politieke ambities en is van mening dat de samenvatting en aanbevelingen goede aanknopingspunten bieden voor verdere actie. Agendering zal plaats vinden onder het Duitse voorzitterschap. Verdere uitwerking in een werkplan gebeurt onder Portugees voorzitterschap (2e helft 2007). De commissie hoopt het thema cultuur en economie tevens te agenderen in de voorjaarsraad van 2007.

In hun interventies ondersteunen nagenoeg alle lidstaten de noodzaak van Europese statistieken ter onderbouwing en versterking van een Europees en nationaal beleid gericht op de creatieve industrie. Het overgrote deel van de lidstaten is ook eensgezind in de constatering dat creatieve industrie een plaats verdient in de Lissabonagenda. Hierbij wordt veelal expliciet, ook door Nederland, verwezen naar de conclusies van de studie (Europese creatieve sector groeit ca. 12 % sneller dan rest economie). Duitsland meldt dat dit thema ook nadrukkelijk op de komende voorzitterschapagenda zal worden geplaatst, o.a. tijdens een informele Raad voor cultuurministers op 13 februari 2007.

De Commissie wordt door enkele lidstaten aangesproken op de noodzaak van sectoroverstijgend beleid. Anderen dringen aan op een vervlechting van het beleid en een maximaal gebruik van bestaande instrumenten.

Oostenrijk roept de Raad op te komen tot een businessplan voor de creatieve industrie. Tezamen met Nederland vraagt Oostenrijk om het opstellen van een helder tijdschema. Beide landen, bijgevallen door Slovenië, dringen ook aan op het stimuleren van vervlechting van sectoren. De toeristische dimensie van cultuur en economie weerklinkt bij landen als Italië, Malta, België en Bulgarije. Het thema intellectuele eigendom wordt door Hongarije en Nederland als aandachtspunt genoemd. Tot slot kan worden opgemerkt dat door menig land wordt gewezen op de betekenis van het MKB op dit terrein.

Voorzitter Finland concludeert dat er brede overeenstemming is over: 1) de noodzaak van geharmoniseerd statistisch materiaal; 2) het opnemen van dit thema in de Lissabonagenda; en 3) het betrekken van alle relevante directoraten van de commissie.

Modernisering van het Hoger Onderwijs in Europa

Tijdens deze (openbare) gedachtenwisseling werd over zowel Modernisering van Hoger Onderwijs als over de ontwerpverordening voor een Europees Instituut voor Technologie (EIT) gesproken. Het Voorzitterschap startte de discussie door in vogelvlucht nogmaals te schetsen met welke belemmeringen het hoger onderwijs in de praktijk geconfronteerd wordt (te veel regels, te weinig middelen en teveel barrières voor mobiliteit) en geeft aan welke veranderingen noodzakelijk zijn (o.a. meer autonomie én meer accountability, een versterking van de banden met het bedrijfsleven en een snellere erkenning van nieuwe initiatieven). Veel lidstaten (waaronder Nederland) geven aan dat de voorstellen van de Commissie op het terrein van de modernisering van het hoger onderwijs aansluiten bij de nationale moderniseringsagenda en dat zij deze ondersteunen. Meer autonomie gekoppeld

aan meer verantwoording, leren van elkaar en initiatieven om te komen tot betere financiering zijn enkele gemeenschappelijke punten op de nationale moderniseringsagenda's. In dit verband brengt Nederland enkele van de nationale initiatieven onder de aandacht (zoals samenwerking tussen de 3 Technische Universiteiten) en wordt in overweging gegeven de in ons land voorgestane meeneembaarheid van studiefinanciering te volgen. Het voorstel van het VK om een compendium op te stellen van good practices op het terrein van het moderniseren van het hoger onderwijs wordt breed gesteund. De Commissie houdt vast aan het belang van 'Beter en Meer' investeren in hoger onderwijs en benadrukt het belang van de norm hiervoor van 2% BBP.

Het Voorzitterschap leidde ook de ontwerpverordening over het EIT in waarbij het belang van versterking van de Europese innovatie - en concurrentiekracht onderstreept werd en de noodzaak om de synergie tussen de terreinen onderwijs, onderzoek en innovatie te verbeteren. Voor ogen staat een goedkeuring van de Verordening eind 2007. In 2008 zou het EIT operationeel kunnen zijn, waarbij in 2010 de eerste twee *Knowledge & Innovation Communities* van start kunnen gaan en in 2013 de uiteindelijke zes die in totaal voor ogen staan. Er is een ad-hoc Raadswerkgroep opgericht om het voorstel in detail te bespreken. De uiteindelijke behandeling van het voorstel zal plaatsvinden in de Raad voor Concurrentievermogen in nauw overleg met de OJC-raad. Alhoewel sommige lidstaten expliciet zeggen het EIT voorstel te ondersteunen en anderen (waaronder Nederland) zich nog terughoudend betonen zijn alle lidstaten het er over eens dat een aantal punten nog zeker bediscussieerd moet worden. Het EIT moet toegevoegde waarde hebben en dus is het belangrijk dat duidelijk is wat de precieze rol ervan is én hoe een en ander gefinancierd gaat worden. Het is te vroeg voor vrij baan zolang er nog teveel vragen zijn die serieus behandeld moeten worden.

De voornaamste zaken die tijdens de tafelronde aan bod kwamen waren de organisatie (het moet gaan om een netwerk, zonder nieuwe bureaucratie), het bedrijfsleven (gebrek aan absorptiecapaciteit voor de resultaten van innovatief onderzoek en er wordt te weinig geïnvesteerd), de selectie (op basis van de inhoud van voorstellen en op basis van excellentie en transparantie), diploma's (geen enkele lidstaat ondersteunt actief een bevoegdheid van een EIT om eigenstandig diploma's en/of graden uit te reiken; de Commissie wil dit wel), financiën (de onderbouwing van de financiering ontbreekt en ook de dekking, die niet ten koste mag gaan van bestaande programma's) en de juridische basis (valt dit voorstel onder onderwijs/onderzoek of onder concurrentievermogen).

Toekomstige Prioriteiten voor Europese Samenwerking in het Beroepsonderwijs (VET)

De OJC-Raad is het eens geworden over de tekst van de conclusies over de toekomstige prioriteiten voor het beroepsonderwijs. In het document wordt een korte samenvatting gegeven van de stand van zaken van de Europese samenwerking op het terrein van beroepsonderwijs. Er zal op basis van de Raadsconclusies een zogenaamd "Helsinki Communiqué" opgesteld worden ten behoeve van de informele Ministersconferentie begin december in Helsinki, een bijeenkomst die plaats vindt in het kader van het zogenaamde Kopenhagen proces. De Commissie is positief over de stappen die sinds "Maastricht 2004" zijn gezet. Alle betrokkenen, ook lokaal en regionaal, zetten zich goed in voor de BVE-agenda. Op Europees niveau wordt nu ingezet op consolidatie.

Doelmatigheid en Kansgelijkheid in Onderwijs en Opleiding

Tijdens de OJC-Raad spreken alle bewindspersonen hun waardering uit voor de voorzet van de Commissie. De discussie spitst zich toe op de zinsnede in de ontwerptekst omtrent de veronderstelde negatieve effecten van vroege voorselectie. Enkele lidstaten geven aan dat de meningen en ervaringen op het punt van vroege voorselectie niet uniform zijn. Zij verwijzen naar wetenschappelijk onderzoek dat andere resultaten laat zien. Het gaat erom het onderwijs zo te organiseren dat leerlingen zoveel mogelijk gestimuleerd worden. Het voorschrijven van een organisatievorm helpt niet om problemen op te lossen. Ook Nederland geeft aan dat er onderzoeken zijn die aantonen dat met passende flankerende maatregelen leerlingen prima op weg geholpen worden. In een nieuw tekstvoorstel van het Voorzitterschap wordt met deze commentaren beter rekening gehouden; de lidstaten kunnen dan ook met het nieuwe tekstvoorstel instemmen.

Europees Kwalificatieraamwerk voor Leven Lang Leren (EQF)

Binnen de EU bestaat een grote verscheidenheid aan onderwijs- en opleidingssystemen waartussen niet voldoende communicatie en samenwerking bestaat. Hierdoor ontstaan er barrières voor leven lang leren en voor mobiliteit. Er is meer transparantie, meeneembaarheid en erkenning van kwalificaties nodig én wederzijds vertrouwen om dat te verbeteren. Om die reden is een Europees Kwalificatie Raamwerk ontwikkeld dat -op vrijwillige basis- kan dienen als referentie-instrument voor nationale kwalificatiesystemen. De OJC-Raad wordt verzocht te komen tot een *general approach* om zo het Europese Parlement aan te zetten op zo kort mogelijke termijn haar mening te formuleren. In de korte discussie tonen lidstaten zich zeer positief over de ontwikkeling van een EQF, waarbij wel gewezen wordt op het belang van vrijwilligheid en gevraagd wordt om aandacht voor een goede afbakening en samenwerking met het Bologna proces. De Raad gaat akkoord met het voorliggende document.

Diversen

Onder dit agendapunt werd aangegeven dat over de aanbevelingen 'Sleutelvaardigheden voor Leven Lang Leren' en 'Europees Handvest voor Kwaliteit bij Mobiliteit' een akkoord is bereikt met het EP in eerste lezing. Verwacht wordt dat nog voor het eind van het jaar deze documenten definitief vastgesteld kunnen worden. Verder lanceerde Frankrijk een voorstel om te werken aan de ontwikkeling van een Europese lesmethode voor introductie van kunstgeschiedenis in het voortgezet onderwijs. De nadruk zou moeten liggen op het Europese erfgoed en de noodzaak dat te beschermen. Voorgesteld wordt een groep van deskundigen met de ontwikkeling ervan te belasten. Op het voorstel wordt verder niet gereageerd.